

Forhold, bl. a., at Landbruget nu ofte bruger mandlig Arbejdskraft, hvor man tidligere brugte kvindelig, samt at det huslige Arbejde for en stor Del er overført fra Hjemmene til Byernes Fabrikker, hvorhen Kvinderne har maattet følge med. Statistikken viser, at Kvindernes Overtal i Byerne er stigende fra Folketælling til Folketælling.

Ægteskaber.

Ægteskaber. Giftermaalshyppigheden er i Aftagende i Danmark, og den er lavere end de fleste andre Lande, de øvrige skandinaviske Lande dog undtagne. De økonomiske Forhold medfører ret naturligt Svingninger, saaledes gik Giftermaalshyppigheden ned i 1900 og steg derefter atter i de gode Aar omkring 1907.

Antallet af *Personer, der aldrig bliver gift*, er i Stigen, og Chancen for Kvinderne til at blive „forsørgede“ ved Giftermaal er i Tilbagegang, et Forhold, som burde indeholde en alvorlig Opfordring til Forældre om at give deres Pigebørn en saadan Uddannelse, at de bliver i Stand til at forsørge sig selv. Hvis man ser paa Aldersgruppen over 60 Aar, er 6,6 pCt. af Mændene og 10,4 pCt. af Kvinderne ugifte; i Virkeligheden er Procentantallet af dem, der ikke bliver gifte, dog højere, idet de ugiftes Dødelighedsprocent er højere end de giftes, saaledes at færre af dem opnaar 60 Aars Alderen. I Byerne stiller Forholdet sig særlig grelt: i Hovedstaden er 10,1 pCt. af de 60aarige Mænd og 19,8 pCt. (altsaa omtrent det dobbelte Antal) Kvinder i samme Alder ugifte. I Provinsbyerne og paa Landet er de tilsvarende Tal henholdsvis 7,2 og 5,9 pCt. for Mænd og 13,2 og 7 pCt. for Kvinderne. Foruden gennem Kvindernes store Overtal i Byerne forklares dette ved, at Kvinderne i Landbruget, særlig i de smaa Brug, spiller en større Rolle som Medhjælp i Bedriften, og at Ensomheden for en Ungkarl føles mere paa Landet end i Byen.

Indenfor de forskellige Samfundslag er der stor Forskel paa Ægteskabshyppigheden. I København er f. Eks. 14 pCt. af Embedsmændene paa 60 Aar ugifte (Embedsmænd naar forholdsvis sent en Indtægt, der tillader dem

at gifte sig, og de vil saa ofte slaa sig til Ro som Ungkarle), derimod er kun 1½ pCt. af Haandværksmestre og Detaillister ugifte (her kan Hustruen hjælpe med i Butikken o. l.).

Fødsler

Afsnittet om Fødsler er meget interessant. Det fremgaar heraf, at Danmark med Hensyn til Fødselshyppigheden staar paa et Mellemstandpunkt, sammenlignet med de andre Lande, ogsaa m. H. t. den Aftagen i Fødselshyppighed, som overalt gør sig gældende. Børneantallet indenfor de forskellige Samfundslag belyses, og det bekræfter sig da, at Underklasserne har flest Børn, f. Eks. har i København Jordarbejdere 441 Børn pr. 100 Ægteskaber, medens Embedsmænd har 267 Børn i det samme Antal Ægteskaber.

Af de i 1901—05 fødte Børn var 10,2 pCt. fødte udenfor Ægteskab, men indenfor Landsdelene er Tallet meget forskelligt. I Hovedstaden var der 21,3 pCt. (Fødselsstiftelsen og lettere Adgang til at leve ubemærket drager mange ugifte Mødre fra det øvrige Land til Hovedstaden, naar Fødslen nærmer sig), i Provinsbyerne 9,2 og i Landdistrikterne 7 pCt. Enkelte Landdistrikter staar betydelig højere end andre med Hensyn til Fødsler udenfor Ægteskab, nemlig Hjørring, Aalborg, Odense og Svendborg Amter med 9—11 pCt., hvorimod Ribe, Thisted og Ringkøbing Amter (som kun har faa Herregaarde) staar lavest med 3—4 pCt. Fyn, som fra gammel Tid har et daarligt Ry paa sig, viser dog Fremgang, for 50 Aar siden var Procenten for Fødsler udenfor Ægteskab i de fynske Landdistrikter næsten dobbelt saa høj.

Dødsfald.

Dødsfald. Middellevetiden er adskilligt højere for Kvinder end for Mænd, og Hr. Warming fastslaar, at Kvinderne ikke kan kaldes „det svage Køn“, naar Talen er om Modstandskraft overfor Døden. Som et ejendommeligt Fænomen anføres, at i Aldersklassen 20—25 Aar staar Mændenes Dødelighedsprocent højest, til Trods for, at Kvinderne i denne

Alder med talrige Fødsler, „Diegivning og Natteuro“ skulde synes at være mest udsatte. Forfatteren mener, at Forklaringen maa søges i mange unge Mænds uregelmæssige Liv. — I København er Dødeligheden langt større for Mænd end for Kvinder, her spiller de mange usunde Erhverv og Ulykkestilfældene indenfor Industrien naturligvis en medvirkende Rolle. — *Børnedødeligheden* er for spæde Børns Vedkommende (indtil 1 Aar) betydelig højere for Drengene end for Piger, og naturligvis staar de udenfor Ægteskab fødte Børn med en meget højere Dødelighedsprocent end de i Ægteskab fødte. (Det vil blive interessant at lægge Mærke til, om de forbedrede økonomiske Forhold for de udenfor Ægteskab fødte Børn, som Loven af 27. Maj 1908 yder disse, efterhaanden bringer deres Dødelighedsprocent ned, hvad der selvfølgelig er Formålet). Her skal vi iøvrigt ikke komme nærmere ind paa Spørgsmålet om Børnedødeligheden, fordi den Udstilling vedrørende Barnepleje etc., som vil finde Sted i Februar i København, sikkert vil bringe en Mængde nyt Stof frem til Belysning deraf.

Ogsaa Afsnittet om Børne- og Fattigforsorg kunde det være fristende at omtale nærmere, hvis Pladsen i „Kv. og Sf.“ tillod det; her skal kun nævnes, at Fattigstatistikken m. H. t. den egentlige *Fattighjælp* viser god Vilje og Evne hos Kvinderne til at klare sig økonomisk, trods lav Løn og ofte stor Forsørgerbyrde (Enker eller ugifte Mødre med Børn), de har navnlig mindre Arbejdsløshed, Drikfældighed og Sygdom end Mændene.

Een Ting maa man altid beklage, naar man læser statistiske Haandbøger, nemlig at Tallene er forældede, næsten inden en saadan Bog bliver trykt. Arbejdet med Bearbejdelsen af Folketællinger etc. paa de forskellige Kontorer og Udarbejdelsen af en Bog som Hr. Warmings paa Grundlag af de fremkomne Resultater tager saa lang Tid, at det hurtigt pulserende Liv ofte vil have bragt Ændring i Tallene, inden Bogen udkommer. Herved er imidlertid intet at gøre, og skal man i et eller andet Øjemed absolut bruge de nyeste Tal, der kan skaffes, vil